

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרָשַׁת תְּרוּמָה

ד' אדר תשפ"ג

הפטרה: וז' נתן חכמה לשלמה

יציאת שבת ר"ת 18:42

ברכת לבנה החל משני בלילה

ז' אדר - יום שלישי - הילולת משה רבנו

חידון השבת העולמי בבנייני האומה

גיליון 808

יציאת השבת:

18:12

ירושלים: 18:10

כניסת השבת:

17:00

ירושלים: 17:00

וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם עַל־הַתְּנִדָּבִים

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

נתינת התרומה למשכן היא בניין אב לכל התרומות והצדקות כולן. יש חשיבות שאדם יתן תרומה מתוך מחשבה טובה ללא שום פניה אישית של כבוד וכד'. וכן אמר התנא באבות (ג, ח): "תן לו משלך, שאתה ושלך שלו", תן לקדוש ברוך הוא ממה שנתן לך. כלומר, תן צדקה או הוצא ממונך לדבר מצווה מתוך הכרה שכל מה שאתה נותן, לא משלך אתה נותן, אלא משל בורא עולם.

אכן עלינו לדעת, כי כל מה שיש לנו קבלנו ממנו. וכך דרשו (ויקרא רבה כז, ב) את הכתוב (איוב מא, ג): "מי הקדימני ואשלם" - כלום עשית מזוה עד שנתתי לך בית! מעקה, עד שנתתי לך גג! ציצית, עד שנתתי לך טלית, (בגד)!"

ובהמשך אמר התנא: "וכן בדוד הוא אומר: 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'". הכתוב בדברי הימים, מתאר את השמחה הגדולה של העם על הזכות שנפלה בחלקם לתרום לבנין בית המקדש (דה"א כט, ט): "וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם עַל־הַתְּנִדָּבִים בִּי בָּלֵב שְׁלֵם הַתְּנִדָּבִי לַה' וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שִׂמַּח שִׁמְחָה גְדוֹלָה". ובראותו את התרומה הגדולה שנאספה אמר דוד (שם יד): "וכי מי אני ומה עמי כי נעצור כוח להתנדב כזאת, כי ממך הכל ומידך נתנו לך". כלומר, רק הידיעה כי כל נתינה שלנו היא אינה שלנו אלא מכוח ידך, ומשלך אנו נותנים לך, היא זו שגרמה שנתנדב כמות כזו. יהי רצון שיוכנו הקדוש ברוך הוא בעשיית צדקה וחסד, המקרבות את הגאולה, וכסמיכות פרשיות אלו: משפטים-תרומה, המזכירות לנו את דברי הנביא: "ציון במשפט תפדה - ושיביה בצדקה".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ז' באדר

יום לידתו ופטירתו של משה רבנו

ז' באדר הוא היום שנולד בו משה רבינו ויום שנפטר בו לסוף מאה ועשרים שנה. שהקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, שנאמר (שמות כג):
'אֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא'

תענית ז' באדר:

נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר 'סדר תיקון ליום ז' אדר' ככתוב בסידורים, לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תשובה ותפילה מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל; ובשנה מעוברת שיש בה שני אדרים, עיקרה של תענית זו באדר שני; ואולם יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר.

צפיה לישועה:

ביום זה, ז' אדר, צריך כל אדם לתת לבו לשני דברים שיהיו נטועים וקבועים אצלו לתמיד: צפיה לישועה, ויראת הדין:

צפיה לישועה כיצד? צא ולמד מלידתו של משה רבינו:

תחילת לידתו של משה רבינו בצער גדול היתה. שגור פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וזה שלש שנים ושלש שנה ששוטרי פרעה וכל עמו אורבים לכל אשה הרה בישראל וכיון שמלאו ימיה ללדת, והנה בן - מיד חוטפים אותו ממנה ומשליכים אותו היאורה ומטביעים אותו. מרחם אמו יצא למות. וכל ישראל, קטניהם עם גדוליהם שרויין בצער ומיואשין מן הישועה:

עמרם, גדול הדור היה כיון שראה את עמו בצער הגדול הזה, אמר, לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו לבל יולידו עוד לתוהו, ואשתו כבר היתה מעוברת עם משה שלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו נשותיהם:

באותה שעה שרתה רוח הקדש על מרים בת חמש השנים, ואמרה: עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל! ויתאוששו אביה ואמה מדבריה ויתחזקו באמונתם ובצפיתם לישועה וחזרו ונישאו זה לזה וכמוהם עשו כולם, והנה נולד מושיעם של ישראל!: וכמה צער ורוגז היו אחר לידתו של משה; כל עם פרעה, אנשים ונשים וטף, ארבו כולם לצודו ולהשמידו, והנה הוא מושלך הפקר במי היאור!

ואחר שנצל ממי היאור, שמא תאמר עברה הסכנה? והלא הסכנה גדולה עכשיו שבעתים. שהרי נפל בעודו תינוק בין שני האריות, בבית פרעה הוא נתן, שמשם הזעם והחרון יוצאים על ישראל להשמידם, והרי תינוק הוא משה, את אביו לא ידע את אמו לא הכיר ואת כל עמו לא ראה - הרי יוסיפו בני עולה לענותו ויעשו גם אותו לצורר ישראל ונוסף גם הוא על שונאינו. ועדין פחדו של עמרם קים - לשוא אנו עמלים!:

עכשיו בוא וראה כמה גדול כח האמונה וההתחזקות בצפיה לישועה, זו שפעמה בלב מרים והפעימה את לבות אחרים שמלאו אמונה וצפיה כמוה, אלמלא נולד משה מה טעם היה לכל העולם ומלואו, שהיה חוזר לתוהו ובוהו. ועכשיו שנולד אף על פי שהוא נתון בין שני אריות - סוף שיצא משם ויושיע את כל עמו ויאיר לכל העולם בכל הדורות, ואת מלתעות רשעים ישבר, ואף הם יאמרו: ה' הצדיק!: הא למדת, כמה צריך כל אדם בכל עת ובכל שעה להתחזק באמונה ולצפות לישועה:

יראת הדין:

יראת הדין כיצד? צא ולמד ממיתתו של משה רבינו. משה רבינו אדון כל הנביאים, שמיום שנולד שרתה בו רוח נבואה, והושיע לישראל, ועשה כל האותות והמופתים במצרים, וקרע את הים, ודרך בשרים, ותפס במלחמותן של מלאכים ושרפים וקבל תורה של אש, ודר תחת כסא של אש, ודבר עם ה' פנים אל פנים, ולמד תורה לכל ישראל, וכלכלם ארבעים שנה במדבר, ועשה מלחמה עם סיחון ועוג, והעמיד חמה ולבנה - כיון שחטא חטא קל במי מריבה, ונתמעט קידוש שמו יתברך בשגגתו, נגזרה עליו מיתה - על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל וגו' כי מנגד תראה את הארץ וישקמה לא תבוא (דברים לב); ולא עמדו לו כל זכויותיו וצדקותיו אשר פעל עם ישראל כנגד מידת הדין, שהיא מידת האמת של בורא כל העולמים:

הא למדת כמה גדול עמקו של הדין וכמה צריך אדם להתירא מן החטא אפילו של שוגג, כל שכן מן החטא שאינו של שוגג:

מדרשי חכמים על לידתו של משה:

וילך איש מבית לוי - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא: עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע: כל הבן הילוד היארה תשליכהו (שם א), אמר: לשוא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו. עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות; פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא; פרעה הרשע ספק מתקיימת גזרתו, ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזרתך מתקיימת, שנאמר: ותגזר אקור ויקם לך (איוב כב). עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. (סוטה יב)

ויקח את בת לוי - 'והחזיר' - לא נאמר, אלא ויקח. אמר רב יהודה בר זבינא: שעשה לה מעשה ליקוחים; הושיבה באפריון, ומרים ואהרן מרקדים לפניהם, ומלאכי השרת אומרים: אם הבנים שמחה. (שמות רבה א); ופתח האשה וילד בן - והלא היתה מעוברת בו שלשה חדשים מקודם? אמר רב יהודה בר זבינא: מקיש לידתה להורתה; מה הורתה שלא בצער, אף לידתה שלא בצער (סוטה שם):

ותרא אותו כי טוב הוא - רבי מאיר אומר: טוב שמו. רבי יהודה אומר: ראוי לנביאות. רבי נחמיה אומר: טוביה שמו. אחרים אומרים: נולד כשהוא מהול. וחכמים אמרו: בשעה שנולד משה נתמלא כל הבית אורה. כתיב הכא: ותרא אותו כי טוב, וכתיב התם (בראשית א): וירא אלקים את האור כי טוב. (ילקוט שמות קסו):

ולמה השליכו אותו ביאור? כדי שיהיו חושבין האסטרולוגין שכבר הושלך למים ולא יחפשו אחריו: כיון שהושלך משה למים, אמרו: כבר מושלך מושיען במים. מיד בטלו הגזרה: אמר ר' אחא בר חנינא: אותו היום, ששי בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה במים ביום זה?

האלה וקראתי לך אשה מינקת מן העברית - למה אמרה מרים 'מן העבריות', וכי אסור לו למשה לינק מחלב הנכריות? לפי שהחזירתו למשה על כל המצריות להניק אותו, ופסל את כולו. ולמה פסלן? אמר הקדוש ברוך הוא: הפה שעתיד לדבר עמי, נק דבר טמא? דבר אחר, למה פסל דדיהן? אמר הקב"ה: זה עתיד לדבר עמי, למחר יהיו המצריות אומרות: זה שמדבר עם השכינה - אני הניקתיהו. (שמו"ר א): לפיכך לא ינק אלא מאמו. (ע"פ ספר התודעה).

הלכות חודש אדר

א. משנכנס אדר מרבין בשמחה [תענית (כט.)]. מן אברהם (ס' תרפו סק"ה). וכמו שנאמר במגילת אסתר: והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, לומר שמזל החודש גורם לטובה. ולכן ישראל שיש לו קובלנא משפטית נגד גוי, ישתדל כמיטב יכולתו שהדיון בתביעתו יתקיים בחודש אדר, מפני שיד ישראל על העלינה בחודש אדר, וגבר ישראל. [ילקוט יוסף מועדים, עמוד רעג. חזון עובדיה פורים עמ' לא].

ב. היוצא בשיירא או מפליג באניה בלב ים, ואינו מוצא מגילה כשרה להולך עמו כדי שיוכל לקרותה בזמנה כראוי, יכול לקרות המגילה אפילו בתחלת החודש, אך לא יברך ברכות המגילה. אבל סעודת פורים ומשלוח מנות ומתנות לאביונים אינם נוהגים אלא בזמנם. [עיין בירושלמי: כל החודש כשר לקריאת המגילה שנא' והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ובלבד עד חמשה עשר. והובא להלכה בראב"ה (מגילה ס' תקנח). ובאור זרוע ח"ב (ס' תלח). ובשבולי הלקט (ס' קצה). אולם מרן הב"י (ס"ס תרפח) כתב, שג"ל דלא סמכין על הירושלמי בזה אלא בשעה"ד, כיון שלא הובא בש"ס דידן. וכ"פ בש"ע שם שיקראנה בלי ברכה. ויקראנה בלילה וביום].

ג. מנהג חסידים ואנשי מעשה (הבריאים) להתענות ביום שבעה באדר שהוא יום פטירת משה רבינו. ונוהגים לעשות לימוד כליל שבעה באדר, ומנהג יפה הוא. [ילקוט מועדים. חזון עובדיה פורים עמ' לב. וראה בש"ע (ס"ס תקפ). והוא ע"פ הגמ' (קידושין לח.) שפטירת משה בו' באדר].

ד. יש נוהגים שאם יש עשרה מתענים בבית הכנסת בשבעה באדר, מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים ויחל. וכן השליח צבור אומר ברכת עננו ברכה בפני עצמה בחזרה, כשאר תעניות צבור. ויש אומרים שאין נכון לעשות כן. ולכן שב ואל תעשה עדיף, והשליח צבור לא יאמר עננו בחזרה ברכה בפני עצמה, אלא בשומע תפלה, וכן לא יוציאו ספר תורה במנחה לקריאת "ויחל". וכן לעניין נשיאות כפים, שב ואל תעשה עדיף.

ה. בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם ולהינקם מאויביהם, והיו צריכין לבקש רחמים מאת ה' יתברך שיעזרם. ומצינו שכאשר היו ישראל במלחמה, התענו שיעזרם ה', וגם משה רבינו עליו השלום ביום שנלחם עם עמלק התענה, ואם כן מסתמא גם אז בימי מרדכי ואסתר התענו ביום י"ג באדר. ולכן קיבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית ציבור ונקרא תענית אסתר, כדי לזכור שהבורא יתברך רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה לאבותינו בימים ההם. ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע תעניות שכתובים במקרא.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ציטרון, שרה בת שמחה. ציפורה וירושלע לוי. ביבה אלימלך. עור בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלונה בת ג'אן. אסתר בת ורבה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סלמנה. דניאל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל הי"ו.

להחזרת עשרי צדי"ל ושמי"ו ובהם: אורון שאול, הדר גולדן, גיא חבר, רון ארד, יהודה כין, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הר"ר יעקב, הרב אברהם צוקרמן, רבי מסעוד מול, רבי יצחק שושן, רבי יעקב שושן, יונה ורטה, סופר משה, יצחק דובי, רבי אברהם בן שניא אלעזר. מקסים חיים דרעי. סירי נחום. ישראל אברהם טון. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאם. אורן מועלם. אהרן מויז. דוד גרוסביט מורי פולק. מרים קדושים. עמוס דביר. ריי שלמה. סימנאב משה יהודה. יצחק זקן בן סולק. משה משה. יצחק ושמחה אילוז. אהרן נסים וסולק. שושן. מיריה שמעון. יפה גורי. יוסף קלון. לאה ציטרון. סמי בת רבנו. ליט שבת משה עטרת. חנה יצחק. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליזה בת פריחה. תירצה זגרון. אסתר וענבר נחום. דניאל אלימלך. משה הלוי. דוד מוביל. מיכל עמר. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ואלה אסתר. אליזה אדרי. עזיזה נחום. חת יעקב. חנה רחל לוי. יונה ויוסף שרעבי. מרים חודת. שמואל לעבט. ענינה בת מלודת. עליזה מועלם. עליזה כר. שרה אליאל. חדר פרידמן. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אליקם. מוסל ועקב. חסיד שמשון. עשההדן. ברכה סוסן. משה ריי. משה גוסן. אלס מוסל. מרים בת רחל. אהרן. אליזה שרדל. ורע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה